

V Terchovej s haluškami Pilíšanov

V rodnom kraji slávneho zbojníka Jánošíka a podľa mnohých i najlepšej bryndze na svete, v Terchovej, sa 24. mája 2025 opäť stretli milovníci na medzinárodnej súťaži tradičnej slovenskej pochúťky, aby si zmerali sily vo varení bryndzových halušíek v tímoch, jedení 1 kg halušíek na čas, pití 1 litra žinčice na čas, či jedení 1 metra syrovej nite bez pomoci rúk. V terchovskom amfiteátri nad Bôrami v rámci Majstrovstiev sveta vo varení a jedení bryndzových halušíek súťažilo 15 družstiev a 60 jednotlivcov nielen zo Slovenska, ale aj z Česka, Poľska, Srbska a Maďarska.

Spomedzi zahraničných družstiev najúspešnejší boli krajanovia zo Srbska, z vojvodinskej Kovačice, v hanbe ale nezostali ani našinci. Pilíške manželské páry (Fraňovci zo Senváclavu a Fuhlovci z Mlynkov) posilnené Štefanom Kraslánom, napoly Santovanom, získali pohár za 3. miesto.

Bohatý kultúrny program rozbehla Terchovská muzika a predstavenie Čestnej stráže prezidenta SR, milým prekvapením a nemalým zážitkom bolo spoločné vystúpenie rockovej kapely Arzén a

folklórneho súboru Rozsutec, nechýbali pritom ani obľúbené formácie Cico band, Fčilek Ništ a René Rendy, no a zlatým klincom programu bola skupina Vidiek.

A híres betyár, Jánošík szülőhelyén, sokak szerint a világ legjobb bryndzájában, Terchovában május 24-én ismét találkoztak a hagyományos szlovák finomságok szerelmesei, hogy megmérjék erejüket a bryndza gombóc csapatban történő főzésében, 1 kg gombóc időben történő elfogyasztásában. Ezt követően 1 liter žinčica szinté versenydőben történő megívásában, vagy 1 méter sajtszál kéz segítsége nélküli lenyelésben.

A Terhely város feletti amfiteátrumában nemcsak Szlovákiából, hanem Csehországból, Lengyelországból, Szerbiából és Magyarországról is 15 csapat és 60 egyén versenyzett a bryndza gombóc főzésében és fogyasztásában zajló világbajnokság keretében.

A Terhely város feletti amfiteátrumában nemcsak Szlovákiából, hanem Csehországból, Lengyelországból, Szerbiából és Magyarországról is 15 csapat és 60 egyén versenyzett a bryndza

gombóc főzésében és fogyasztásában zajló világbajnokság keretében.

A külföldi csapatok közül a legsikeresebbek a szerbiai, vajdasági Kovačicából származó honfitársak voltak, de honfitársaink sem maradtak szégyenben. A Pilisből való házaspárok (a szentlászlói Franyó család és a szentkereszti Fuhl család) Štefan Kraslán, félig szántói erősítésével nyerték meg a kupát a 3. helyért.

Tehát a végeredmény:

1. Szerbek
2. Csehek
3. Magyarok
4. Morvaiak
5. Lengyelek

A gazdag kulturális programot a Terchová zene és a Szlovák Köztársaság Elnökének díszörségének fellépése indította el. Kellemes meglepetés és komoly élmény volt az Arzén rockegyüttes és a Rozsutec folklóregyüttes közös fellépése. Fellépett számos népszerű együttes is, mint a Cico zenekar, a Fčilek Ništ és a René Rendy, a program fénypontja pedig a Vidiek zenekar volt.

Foto: Imrich Fuhl (luno.hu)

Szlovákul – magyarul lejegyezte: Kraszlán István

Nyugdíjba vonul Szücs Lajosné, a Vadvirág Óvoda legrégebbi dolgozója

2025. 05. 23-án került megrendezésre a Vadvirág Óvoda Évzáró ünnepsége, melynek során elbúcsúztattuk az iskolába induló 6 nagycsoportos gyermeket és elköszöntünk Szücs Lajosné Gizi nénitől is, aki 31 éve az intézmény nemzetiségi óvodapedagógusa.

Szücs Lajosné 1983-ban szerezte meg a Kecskeméti Óvónőképző Intézetben az óvodapedagógusi végzettségét és 1983. 08. hó-tól kezdte el a munkát az akkori Pilisszentlászlói Napköziotthonos Óvodában 1997-ig. 1997-től a SCHINDLER Tetőablakgyártó Kft.-nél dolgozott 2007-ig, majd 2007. 11. hó-tól 2025. 08. 31-ig ismét a Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda dolgozója.

Szakmai felkészültségét folyamatosan gyarapította:

2011-ben a SAPIENTIA SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLÁN Gyermek és Ifjúságvédelmi Szaktanácsadói, 2014-ben a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, Nemzetiségi óvodapedagógusi képesítést szerzett. 2019. 11. hó-ban, Pedagógus II. minősítő vizsgát tett, és GDPR szakértő képesítést szerzett a Budapesti FÜPI-ben. Rendszeresen részt vett a szervezett továbbképzéseken, de ön műveléssel is folyamatosan képezte magát, hogy minél felkészültebben láthassa el napi feladatait az óvodában. Ez a folyamatos megújulásra való képessége, az innovációk iránti nyitottsága, elkötelezettsége és elsősorban kimeríthetetlen türelme, gyermekszeretete tartotta a pályán ilyen hosszú ideig. 2023-ban lett nyugdíjas, de nyugdíj

mellett még két évig dolgozott az óvodában. Megszámlálni is nehéz hány gyermeket készített fel a 31 év során az iskolakezdésre, hány gyermeket szoktatott be szeretettel és türelemmel az óvodába, hány ünnepségre állított össze és mutatott be nagyon színvonalas játékfűzést csoportjával és hány veszekedő gyermeket békített ki és nyugtatott meg az elmúlt sok-sok év alatt. Munkatársaival is mindig igyekezett segítőkész és barátságos lenni. Munkáját magas szakmai tudással, a határidők pontos betartásával, kreatívan és pontosan végezte. A rendezvényen jelen volt Tóth Attila, Pilisszentlászló község polgármestere is, aki egy gyönyörű virágcsokorral köszöntö meg a fenntartó nevében a sok éves munkát. Az óvoda dolgozói, gyermekei és a szülők közösségének nevében köszönjük a sokévi munkát, törődést, türelmet, szeretetet, odafigyelést, és kívánunk: örömeiben, szeretetben és jó egészségben még sok-sok nyugdíjas évet.

Nádasi Gyula Gáborné
Igazgató

Szentendre Rendőrkapitány 2024. évi Pilisszentlászló község beszámolója

A Szentendrei Rendőrkapitányság 2024. évben végzett rendőri tevékenységéről a Pilisszentlászló Képviselő-testület 2025. május 27-i ülésére Dr. Szelei Pál r. ezredes, a Szentendrei Rendőrkapitányság vezetője 2025. május 19-én benyújtotta a Szentendrei Rendőrkapitányság 2024. évben végzett rendőri tevékenységéről szóló beszámolóját.

A Szentendrei Rendőrkapitányság tevékenységének elsődleges célja 2024-ben is a közrend, közbiztonság fenntartása, a lakosság biztonságérzetének erősítése, jogsértések visszaszorítása volt. 2024-ben jelentős közbiztonsági deficit a rendőrség illetékességi területén nem keletkezett, kiegyensúlyozott közbiztonság volt a jellemző. Pilisszentlászlón 2024-ben 16 bűncselekményt követtek el, négygyel többet, mint 2023. évben.

A tavalyi évben 3 közterületen elkövetett regisztrált bűncselekmény történt, ez kettővel kevesebb, mint

2023-ban. A járásban, 100.000 lakosra jutó összes bűncselekmény száma a 2023. évi 1171,5-ről 2024-ben 1230,6-ra növekedett.

A Szentendre Rendőrkapitány által elkészített beszámolóból a polgárőrséget érintő együttműködés értékelését az alábbiakban lehet olvasni:

„9.5. A polgárőr egyesületekkel történő együttműködés értékelése, a megkötött együttműködési megállapodások száma, ellátott közös szolgálatra vonatkozó adatok

A rendőrkapitányság illetékességi területén a 2024. év végi adatok szerint 9 polgárőr egyesület rendelkezett a Pest Vármegyei Rendőrfőkapitánysággal kötött együttműködési megállapodással, köztük a Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesülettel. A rendőri állománnyal leginkább együttműködő, tevékenységükben is „látható” egyesületek a pilisszentlászlói, a szentendrei, a pomázi, és a

budakalászi polgárőr egyesületek. A négy szervezettel jól működő, az akár napi szintű információ-cserében, illetve - fokozott ellenőrzések során - közös szolgálatellátásban is megmutatkozó

kapcsolat van. A Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület a rendezvények biztosításában kiemelt segítséget nyújt a rendőrkapitányság munkájához. A polgárőr egyesületekkel 2024-ben 78 esetben 81 fő polgárőr részvételével 1085 órában került sor közös szolgálatellátásra. „

Pilisszentlászló Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2025. május 27.-én úgy döntött, hogy a Szentendrei Rendőrkapitányság 2024. évben végzett rendőri tevékenységéről szóló beszámolót elfogadta.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

LÉGY ÁTKOZOTT, TRIANON!

"Tíz óra után egy - két perccel jött a végzetes hír, és akkor megkondultak a harangok, előbb Pesten, majd ahogy villámgyorsan szétfutott a hír, egymásután mindenfelé az országban. A magyarok két óra hosszat tartó harangozással temették múltjukat és jövőjüket.

Budapest percek alatt feketébe öltözött. Perceken belül fekete gyászlobogók lengtek mindenütt, az ablakokban fekete drapériák. Az utcák fekete gyászruhákkal teltek meg. Emberek, asszonyok, férfiak, gyerekek mentek az utcán patakozó könnyekkel, nem egyszer hangosan zokogva. Emberek rázták az öklüket az ég felé, hangosan átkozódva. Az Oktogon sarkán egy rokkant katona letépte zubbonyát és könyökben levágott csonka

karját mutatva, őrvöngve kiabálta: (Hát ezért?)

Az utcákon ismeretlen, egymást soha nem látott emberek borultak egymás nyakába, a terek padjain zokogókat vettek körül vigasztaló emberek és az állandó és szakadatlan harangzúgásban rohant bele a gyászba és kétségbeesésbe ezer pesti rikkancs. A lapok gyászkeretben. Mindenki mohón olvasta, amit úgyis tudott, mindenkiben fellángolt a tehetetlen düh, csoportokban vezércikkeket olvastak fel hangosan. A Múzeum-téren elkezdték a himnuszt énekelni...és a harangok kongtak, kongtak szakadatlanul, szinte elviselhetetlenül.

A templomok gyorsan megteltek síró emberekkel, hisz a kétségbeesés mélyén mindnyájan Istenbe próbáltunk kapaszkodni, papok mentek fel a szószékre megkísérelni a lehetetlent, vigasztalni ott, ahol nem volt vigasztalás

A vidéken ugyanez volt a kép. Harangkonggás, gyász és kétségbeesés mindenütt. Néhány ökölcsapáson, kisebb verekedésen kívül rendzavarások nem fordultak elő, hiszen az összes italmérések zárva voltak és minden közbiztonsági intézkedés megtörtént. Csak a harangok kongtak 10 órától kezdve mindenütt, minden városban és minden faluban két órán keresztül.

Az alábbi sorok írója 14 éves fiú volt és negyedikes gimnazista akkoriban. Tíz órakor növénytan óra

kezdődött és Kovács Demjén tanár úr magas, szikár alakja pontosan jelent meg az ajtóban, mint mindig. Felment a katedrára, beírta az osztálykönyvet, de nem kezdte el a feleltetést, mint szokta, hanem lehajtott fejjel meredt maga elé egy hosszú percig...és akkor megkondultak a harangok. Kovács Demjén tanár úr felállt, odament a térképtartóhoz, kivette a térképet, amelynek felső sarkában még ez a név állt: (A Magyar Szent Korona Országainak Politikai Térképe), és felakasztotta a térképállványra s mindezt egyetlen szó nélkül, aztán megállt előtte, kissé oldalt hogy ne takarja el előlünk, és nézte olyan arccal, olyan leírhatatlan lágy kifejezéssel, amilyet mi még soha sem láttunk száraz és örökké szilárd arcán.

Mi halálos csendben néztük a térképet és az előtte álló, őszülő hajú cisztercita papot, amint feje egyre lejjebb esett a mellére és a kívül behallatszó harangzúgás által még inkább kimélyített csendben inkább magának, mint nekünk, ennyit mondott: (Consummatum est)

Ötvennégyen voltunk, ötvennégy tizenéves magyar fiú. A golgota utolsó szavai után nem bírtuk tovább, leborultunk a padokra és elkezdtünk sírni. Odakint kongtak a harangok.

Nagy-Magyarország keresztre feszítésének napja volt: 1920. június 4.

Péntek... "

F R

Nemzetiségeink sorsa a közös haza megcsonkítását követően

1920. június 4-én Párizsban, a Nagy Trianon - palotában békeszerződést írtak alá Magyarország és az első világháború győztes hatalmai között. Ezen a napon új korszak kezdődött Magyarországon. És nem csak Magyarországon, hanem Magyarország úgynevezett utód országaiban is, ahol az ország korábbi nemzetiségei, legalábbis az a rész, amely a Kárpát-medencében összefüggő területeken lakott, az új közép-európai szerződésrendszer védelme alatt elkezdhetette építeni, vagy tovább építhette saját országát, saját államát.

Azóta immár több mint száz év telt el. Mivel ez egy kerek évforduló, úgy gondolom, hogy még mi, magyarországi szlovákok sem tehetünk úgy, mintha ez a szerződés nem érintene minket.

Bizony, nem tehetünk úgy, hiszen nem csak minket, a csonka Magyarországon maradt szlovákságunkat de a Nagy Magyarország északi részén lakó szlovákságunknak is megnehezítette életét. Köztudott, hogy a felvidéki, tátrai Szlovákságunk rendszeresen tutajozta a fenyőörnköket, amiket felhasználtak fővárosunk, de más városok építési anyagául is. A fa eladását követően részes aratást, vagy egyéb építési munkálatokat vállaltak. A fa eladásából jutott szekérre és lóra, amivel a részes aratásból való hozadékot hazafuvarozták. Azt követően kora tavasszal ismét elindultak a tutajok...

Ezzel kapcsolatban még a múlt század ötvenes éveiben is hallottam egy nagyon érdekes dalocskát.. Sajnos teljes tartalmára már nem emlékszem, de valahogy így szólt:

**„Kalász, kalász. drága
Magyar búzakalász.
Ó, mond miért sír a tót
Ott fenn a hegyekben?**

**Azért sír mert
Nincs kenyere
Elvitte azt
Trianon szele.**

F R

Salomon Ultra-Trail Hungary ultratávú terepfutó verseny - Polgárőrség biztosítása Pilisszentlászlón

Ez évben június 8-án ismét megrendezték a Salomon Ultra-Trail Hungary ultratávú terepfutó versenyt. A verseny az ország legnagyobb terepfutó versenye. A különböző távokon induló futók Szentendréről, illetve Visegrádról, és a Pilis / Visegrádi-hegységben Pilisszentlászló futó útvonal leküzdése után Szentendrén érnek célba. A pünkösdvasárnap rajtoló ultrafutó terepversenyt kilencedik alkalommal rendezte meg a Ultra-Trail Hungary.

A Szentlászló Trail vasárnap hajnali 2 órakor rajtolt, a több mint 200 indulóra 84 kilométer várt, benne összesen 3100 méteres szintemelkedés, melynek teljesítésére 17 órájuk volt a futóknak.

Polgárőrségünket előzetesen a szervezők megkeresték, és a biztosítással kapcsolatosan egyeztettek. A biztosítási feladatok előre jelezve lettek a PVMRFK Szentendre Rendőrkapitányság felé.

Pilisszentlászlót érintő szakaszt egyesületünk a Visegrádi Polgárőrség segítségével biztosította a közúti átkelési szakaszon. A szervezők a verseny végén megköszönték azoknak a polgárőröknek a munkáját, akik részt vettek a balesetmentesen lezajlott biztosítási feladatban.

Pilisszentlászló, 2025. június 8.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

100 ÉVE TÖRTÉNT A keserves Szent László napi cseresznyeszedés Egy szomorú esemény

Dittrich plébános, aki két alkalommal is volt községünk plébánosa, Pomáztól jött hozzánk szolgálni. Pomázon is laktak és laknak szlovákok, így volt lehetősége megtanulnia szlovákul.

Az alábbi esemény történt 1925 Szent László napján.

Dittrich plébános úr már néhány hónapot szolgált, (már másodszor. - A katolikus egyháznál nagyon ritkán fordul elő, hogy egy plébános két alkalommal szolgáljon ugyanazon a helyen. Édesapám már közel 14 éves volt. Szent László községünk védőszentjének napjára már értek a cseresznyék. Búcsú napján történt.

A kis temetőben volt egy cseresznyefa. Az akkoriban új temetőnek, amelyik már nem működik, utca felől nem volt kerítése, és a mi legénykéink, rájártak a cseresznyefára. Megtudte ezt plébánosunk és kileste őket.

Mikor már mindegyik „legényke” felmászott a cseresznyefára és elkezdte tépdetni, enni az ízletes nálunk csak június végén beérő májusi ropogós cseresznyéket, előjött Dittrich plébános úr. Az ügyesebbek, de főleg akik közelebb voltak a földhöz leugráltak és elszöktek.

Édesapám aki már nagyobbacska volt az érettebb cseresznyéket csemegézve a fa tetején ücsörgött. Leugrani fát lemászni már nem volt ideje, így félelmében a gallyak között reszketett. Legényke üldögélve a fán, plébános úr kampós botjával alatta.

- Gyere le fiacskám nem foglak bántani, mondta hízelegve a plébános. Fiúcska elhitte plébános úr szavait, nem mérlegelt. /”plébános úr nem csap be”/ gondolta magában, és ez okozta vesztét.

Lemászott kezét csókolni a plébánosnak (azokban az időkben ez volt a kötelező „módi”).

Nos a plébános úr, viszonzásul elkezdte horgos botjával csépelni szerencsétlen gyermeket, akinek majdnem sikerült elszőknie, de a plébános utána nyúlt kampós botjával és elhúzta a lábát. Gyermek a földön és a testes plébános úr jobb lábával rajta.

Ezt még elviselte volna a fiú, de azután tiszteletre már kevésbé méltó plébánosunk megvadult és teljes erejével rugdalni kezdte a védtelen gyermeket a földön ott ahol érte. Amikor már mozdulni sem bírt plébánosunk is elfáradt most már csak taposgatta jobb lábával. A mozdulatlan testet. Ekkora már a közeli házakból odarohant néhány férfi és közülük a bátrabbak elhúzták plébános urat a gyermektől.

Gyermek feküdt, akár a halott, rohantak a bíróért és bábaasszonyért (nem volt orvos a faluban). A híre a jegyző úr, aki búcsúnap lévén a faluban tartózkodott, azonnal intézkedett.

– „Minél előbb korházba a fiút!”

Édesapámat szalmával bélelt szekéren szállították a Budán lévő Irgalmas Nővérek Kórházába, ahonnan csak késő ősszel került haza.

HÉT ÉVVEL KÉSŐBB

Édesapám, édesapja példáját követve, szintén a szomszédos Pilisszentkereszt községből hozott mennyasszonyt. Az akkori szokás szerint a plébános urat is meghívták az esküvői lakomára. Később, az esküvői lakoma után Dittrich plébános úr emelt hangon szlovákul szólt a vőlegényhez:

– A Krisztusodat, hát az orvosok azt mondták nem lesz belőled férfi, de ahogy látom már bujálkodni is bírsz, de biztos tudod, hogy egy pár ökrömbe került az, hogy meggyógyítsalak. Éppen ezért most mondom, hogy igyekezzél minél előbb törleszteni adóságotat”.

Ez a szomorú eset is megerősítheti, hogy magyar plébános német névvel szlovákul is tudott.

A valóban megtörtént eseményről édesapám soha nem beszélt nekünk, gyerekeknek. Az eseményt számos édesapámnál idősebb emberektől hallottam. Nos mit lehet tenni, voltak jó és kevésbé jó plébánosaink is!

F R

TRAGÉDIÁK

Ezen fejezetben azoknak a községbelieknek szeretnék emléket állítani, akiket tragikus hirtelenséggel ragadott el a halál, nagy fájdalmat okozva ezzel a közvetlen hozzátartozóknak, rokonoknak, barátoknak és kis községünknek.

Falunkban szinte nincs is olyan ősi család, melyet ne ért volna az elmúlt időben valamilyen hirtelen haláleset. A nagyon régi, több évszázaddal ezelőtti események pontos leírását, illetve a személyek nevét nem ismerjük. Azokra csak a történelmi eseményekből következtethetünk.

Ilyen feltételezés az 1526-os mohácsi vészt követő török pusztítás 1526. szeptember 10-16. között. A korabeli írásos feljegyzések szerint ekkor dúlták fel a virágzó pálos rendi kolostorunkat. A szomszédos pilisszentkereszt, akkor már szintén pálos rendi kolostort. (Pilisszentkeresztben először a Franciaországból érkezett Ciszterciek alapítottak kolostor, ide temették el a merénylet áldozatává lett Gertrudis királynét) Ennek a kolostornak feldúlásából következtethetünk arra, hogy nálunk is sok emberáldozattal járhatott a török pusztítás.

Mint azt már megírtam, a szentkereszt kolostor feldúlásában a korabeli leírás szerint egy védekező barátot élve a tűzbe hajított egy török horda. Figyelembe véve az 1526. szeptember 16. történő pilismaróti mészárlást, (mai elnevezése: Búbánatvölgy) egyre bizonyosabbá válik feltételezésünk az akkori lakosságot ért tragédiáról.

A következő időszakban történő háborúban elesettekről szintén nincsenek konkrét adatok nevek. A levéltári anyagokból viszont kitűnnek olyan hiteles adatok, amit tényként kell kezelnünk. Ezekből, az adatokból tudjuk meg azt, hogy a Napóleon elleni háborúban is harcoltak szentlászlóiak. Bizonyítékok erre azok a levelek is, melyek szerint a hozzátartozók kérik fiaik leszerelését. Tehát ha részt vettek ezekben, a hadjáratokban községbeliek, akkor egyáltalán nem kizárt annak lehetősége, hogy valahol jeltelen sírokban alusszák álmukat.

Átugorva néhány évet az 1848-49 – es szabadságharc idejére, már hiteles adataink vannak arról, hogy 31 személyt soroztak a falunkból. A

hazatértekről nincsenek adataink. Ebben az esetben is nagy a valószínűsége annak, hogy nem mindenki tért vissza szeretteihez.

Az előbbi feltételezések után a plébániánk halotti anyakönyvét lapozva már konkrét adatunk van egy 1823 július 9-én történt nagyon súlyos szerencsétlenségről. Idézve a bejegyzést: „1823. július 9. A Pesti hídfőnél a Dunába elvesztek. (Ezt

a névsort, és a tragédiát, már leköszöltem a tragédia évfordulóján a KÜRTÖS - ben.)

A I. Világháború összes hadszínterén vettek részt Pilisszentlászlói katonák is. Többségük csak a háborús évek után tért haza szeretteihez. Az elesett hősök tiszteletére a korabeli nemes szokás szerint falunk is emlékművet állíttatott dicső emlékezetükre. 1931-ben a járásunkban elsőként készült el az emlékmű, melyet községünk főterén állíttattak fel. Nagyon sokáig állt eredeti helyén, majd a II. világháborút követően lett áthelyezve az iskolánk bejáratához. Az emlékmű közepén van márványba vésve a hősök neve örök emlékezetül. A névsort végigolvasva, elemezve tudomásul kell vennünk, hogy az annak idején kevésbé megbecsült, nemzetiségeink, így szlovákságunk is, verejtékkel, s ha kellett vérrel is adózott mindig és mindenhol a szentistváni Magyarorszáért.

F R

Bölcs mondások Tibor atya gyűjteményéből

- „Élj úgy, hogy temetéseden a papnak minél kevesebbet kelljen hazudnia”

(Naryan Fable)

- „Hisztéria veszedelmes betegség, kötelezően kellene gyógyítani, Csak a nők kaphatják meg, és csak a férfiak hálnak bele”.

(Karinthy Frigyes)

- „Ha próbára akarod tenni egy ember jellemét, akkor adj neki hatalmat.”

(Abraham Lincoln)

- Nem érez az, ki érez, szavakkal mondhatót.”

/Vörösmarthy Mihály)

- Mikor igazi zseni születik a világra, felismerheted a jelről: minden fajankó szövetségre lép ellene.

Jonathan Swift

- „Ne vágd el, amit kibogozhatsz.”

Joubert

- Sosem félek cselekedni, inkább félek nem cselekedni.

Winston Churchill

- Minden halandó. Az öröklét csak az anyáknak adatot meg.

Iszaak Babel

-Válj becsületes emberré, s akkor biztos lehetsz, hogy egy csirkefogóval kevesebb szaladgál a világban.

Thomas Carlyle

- Az újságírás abból áll, hogy az olvasókkal, akik nem is tudtak árról, hogy Lord Jones élt, közlik, hogy Lord Jones meghalt.

G. K. Chesterton

Természetőri szolgálat szalamandra mentéssel

2025. 04.15-én egyesületünk közös szolgálatot látott el a Duna-Ipoly Nemzeti Park örkerület-vezetőjével, Fehér Balázssal. A szolgálat idején, tekintettel az esős időre a Szentendrei Erdészettől kezdődően Lajos-forrási elágazás és Dömörkapu közötti erdei aszfaltos útvonalat visszatérően ellenőriztük, mivel a műúton foltos szalamandrák próbáltak átkelni, valamint az aszfalton pihengettek.

Az ilyen esős, enyhe időben ugyanis ezek a kis és rendkívül hasznos állatok elindulnak az élőhelyeiket körbevevő erdőségben táplálék után kutatva, melynek során a Bükkös patak mellett levő műúton, az aszfalt melegét élvezve megpihennek, majd onnan tovább állnak, illetve visszatérnek a patakmederbe.

Szolgálatunk során több ilyen kis merész átkelő állattal találkoztunk, melyeket visszatértünk a patakmeder nyújtotta biztonságos környezet felé.

A mentés idején a rossz idő ellenére több gépkocsival érkező turistával futottunk össze, akiknek fel lett hívva a figyelmük az óvatos közlekedésre, melyet megértettek, illetve örömmel fogadták tájékoztatásunkat.

A közös szolgálat idején összetalálkoztunk a Szentendrei Erdészet új kerület-vezető erdészével, Őze Ádámmal, akivel rövid természeti konzultációt folytattunk. Az erdész Úr örömmel látott

bennünket, valamint elmondta, hogy ő is figyelemmel kíséri a szalamandrák vonulását és segíti biztonságos átkelésüket.

Ezek a hasznos kis kétlábúak Magyarországon védettek, természetvédelmi értéke 50.000 forint.

A szolgálat hátralevő részében még több feladatot elvégeztünk, helyszíneket jártunk be.

Kérjük, hogy az ilyen csapadékos időben fokozottan figyeljenek, és lassan menjenek a gépkocsival, kerékpárral közlekedők, különösen Szentendrén, a Lajos-forrási elágazás és Dömörkapu közötti erdei aszfaltos úton.

Vigyázzunk közösen természeti értékeinkre!

Fotó: Mihics Krisztián

Pilisszentlászló, 2025.04.15

Pilisszentlászlói Polgárőr-és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

A selyemút

Kínában már az ókorban ismerték a papírt, porcelánt, löpőt (Gránátot, ágyút, rakétát), selymet, nyílpuskát, sőt a sorozatlövő nyílpuskát is, amit a római hadsereg is átvett. Tekerőkerék húzta fel folyamatosan. Fenti árúknak Európában is óriási „keletje” volt, de Kína semmit nem akart tőlünk vásárolni. Ezért Európában, fejlesztették ki a világjáró hajókat nem Kínában. A selyem őrizte meg legtovább a titkát. Halálbüntetés járt a selyemhernyó kicsempészéséért, de egy szerzetes a vándorbotjába rejtve mégis Európába csempészte. Nálunk a reformkorban kezdődött a selyemgyártás,

ezért minden út mellé eperfasorokat ültettünk. Még ma is láthatunk itt – ott eperfát az utak mentén. Volt olyan amerikai elnök, akit a sokrétű selyemmellénye védett meg egy merénylet golyójától. Ezen felbuzdulva Ferenc Ferdinánd is viselt a ruházata alatt egy selyem mellényt, de az olyan vékony volt, hogy nem fogta fel a pisztoly golyókat Szarajevóban Utóbb kiderült, hogy tölgyfa levéllel is lehet etetni a selyemhernyókat,

nem csak eperfa levéllel, de addigra feltalálták a műselymet is. A kanócos muskéta is Kínából jött, a löporos kézigránát is. A mai tűzijáték rakétákat a Kínaiak csatákban használtak. Európában először Bem József rendszeresítette a hadseregében „röppentyű” néven. A kínai porcelán évezredekkel megelőzte meg az európaiakat. A papírt és papírpénzt is ott találták fel.

Losonci Miklós

BÚÉK & IDŐ

„Nézzünk az idő tükrébe...” / „Egyirányú út a kegyetlen idő...” / „Néma a nap / az elvarázsolt idő / változik szalad / bár te csak állsz / ezen a földön / minden(ki) halad...” – ilyen verssorokat vetettem papírra három vagy inkább négy évtizeddel ezelőtt mint „ígéretes ifjú költő”. Talán komolyan is gondoltam, de azért nem túlságosan, hisz huszonévesen az ember a szerelmen kívül semmit nem vesz szó szerint és véresen komolyan. Játszottam a szavakkal, kipróbáltam és kitaláltam mindenfélét, állítólag itt-ott még sikerült is egészen elfogadható dolgokat összehoznom, de semmiképp

sem lehettem annak a bölcsességnek a birtokában, ami tényleg csak az idősebbek sajátja, és azoké, akiket az élet nehéz próbatételek elé állított.

Igen, a valódi bölcséké, akik már tudják, hogy földi életünkben a legértékesebb az IDŐ. Az új év küszöbén boldogat kívánunk mindenkinek, pedig inkább több időt kellene kívánnunk egymásnak, sokkal több időt mindenhez, ami értelmet ad az ittlétünknek, ami évtizedek múltán is fontos lesz nekünk, a szeretteinknek, szűkebb és tágabb környezetünknek is. Korunk előre haladásával egyre jobban átérezzük az egészség szó valódi jelentését is. Már egyáltalán nem tartjuk viccesnek az öregek „Hol itt fáj, hol ott fáj...” kezdetű és a régi mesék kezdő mondataira emlékeztető sóhajait, kezdjük érteni, mi is az öregedés. A világ már csak ilyen: jóllakott ember nem hisz az éhesnek, fiatal az idősnek, egészséges a betegnek. Nem feltétlenül öröm, de nem csak mi öregszenek, egy kis szerencsével ezt mások sem kerülhetik el, sőt nem csak egyénileg öregszenek, hanem a közösségünk is. Persze főként a mi magyarországi szlovák közösségünkre gondolok, amelynek, mint varázsszerre, éppen az említett időre lenne nagy szüksége. A következő évben egy kicsit fellélegezhetünk, nem fenyegetnek választások (sem parlamenti, sem európai parlamenti, sem önkormányzati, sem nemzetiségi), legalább egy évünk marad arra is, hogy komolyan/rendesen fel 24 EXTRAKT / FUHLEXTRA készüljünk a népszámlálásra, szerencsére egészséges és nyugodt légkörben. Kívánjunk tehát (mindenkinek azt, amire szüksége van) a boldogság mellé egészséget és időt is!

Nagyszüleim

Nagyszüleim még a kiegyezéskor születtek. 4 elemi után 10 évesen kezdtek pénzt keresni. Addigra tudtak számolni, és írni-olvasni is. Egyiknek kilenc gyereke volt. A másiknak 10. Nem iskolákban tanította őket haszontalan hülyeségekre, hanem magával vitték őket a mezőre. A tíz gyerek versenyzett egymással utólag, hogy ki mennyi földet tud venni.

Édesapámnak 36 unokatestvére volt. Gyerekkorában elküldték a dédapámhoz a szülei valamilyen elfoglaltságuk miatt. Adtak neki tíz tojást, hogy a nagyszülei készítsék el neki ebédre. Édesapám köszönt, amikor megérkezett.

- Csókolom nagypapa!

- Ki fia vagy? – kérdezte az öreg.

- Nagypapa, ne tessék viccelni! – szolt az apám.

- Nem viccelek, ki fia vagy?

- A Samu bácsié. Hoztam 10 tojást is. Hogy süssék meg nekem ebédre – mondta édesapám. Mire az öreg:

- Koldustól alamizsnát? ... Így ismerte meg a 37 unokája egyikét, pedig sem ő sem a gyerekei, de még az unokái sem hagyták el gyakran a falu határait.

Mindez babaváró hitel nélkül, és lombikbébi program nélkül.

Így volt!

Losonci Miklós

Júniusi jeles napok

Június 10. MARGIT NAPJA:

Margit skót királynő. Meghalt 1093. Ünnepe június 10. Anyai nagyatyjának, Szent István királyunknak udvarában nevelkedett. III. Malkolm skót király felesége lett. Királynői méltóságát életszentsége ékesítette. Mint királynő szorgalmazta a kötelező húsvéti gyónást. Férje elhunytát lelki megpróbáltatásnak, az ő súlyos betegségét pedig lelki megtisztulásnak minősítette. Tetemeit az edinburgi Szentháromság templomban őrzik. Margaretha a görögben: gyöngy. Becéző neve Margó, Grete.

Június 13. ANTAL NAPJA :

(Páduai) hitvalló. Meghalt 1231. Ünnepe: június 13. Katolikus hívő népünk kedvelt szentje. Kezdetben ágoston rendi kanonok volt, később franciskánus. A Szentírást nagyon ismerte, évekig titkolta nagy tudását.

Népmisszióval csodás eredményeket ért el. Utolsó éveit Páduában töltötte. Itt csodálatos látomásai voltak és felkiáltott: „Láttam az Urat!” A legenda szerint a kis Jézust is megölelhette. Halála óta példátlan tisztelettel övezik emlékét. A keddi napot, temetése napját tiszteletére szentelik. Szent Antal kenyerét sok koldus élvezi. Agyagmunkások, porcelán-készítők, szobrászok, utasok védőszentje.

Közbenjárását kérjük az elveszített tárgyak megtalálásáért és mindennemű bajainkban. Antal őskori név, homályos jelentésű. Krug szerint ante többől... elnök, előljáró, más magyarázónál jelentése: dicséretes.

Június 23. ZOLTÁN NAPJA:

Törökből átvett ősmagyar név. Árpád fia volt. A Zoltán nevet Jókai Mór Kárpáthy Zoltánja tette népszerűvé. A naptárban március 8-án, Istenes Szent János napján ünneplik Zoltánt. Ha védőszentje Szent Zoldon vértanú, akkor ünnepe: március 13-án van. Zoltán (Sultan) a törökben fejedelem, parancsoló.

Nagy keresztény és bibliai közmondások

Tibor atya gyűjteményéből

1. Cselekedeteink sokkal többet mondanak rólunk, mint azok a szavak, amelyeket kimondhatunk.
2. A romlott nem szereti, ha bárki is kijavítja, és nem is lóg a bölcsekkel.
3. A bölcс szívűek engedelmeskednek a parancsoknak, de a morgolódo bolond a katasztrófa felé tart.
4. A bölcс fiú követi apja tanácsát; a gúnyoló figyelmen kívül hagyja az intéseket.
5. A bolond felszabadítja haragját, de a bölcс ember tudja, hogyan nyugtassa meg.
6. Sokat elárul rólunk, hogy szembesülünk problémáinkkal, gondolkodnunk kell, mielőtt cselekednénk.
7. Aki józanságra tesz szert, szereti önmagát, és aki megőrzi észlelését, az boldogul.
8. A tudás a jólét forrása, amelyet egész életünkben felhasználhatunk.
9. Aki bölcс és ravasz, tudja, merre tart; A bolondokat saját bolondságuk becsapja.
10. Saját tudatlanságunk nem engedheti meg, hogy lássuk, mennyire tudatlanok vagyunk, így a tudatlan azt gondolja, hogy intelligensebb a többinél.
11. Aki megveti a szomszédját, annak nincs megértése, de a körültekintő ember hallgat.
12. Meg kell engednünk embertársainknak, hogy teljes mértékben kibontakoztassák képességeiket,

Favágó

Hűvös ősz volt. A fák koronáin lévő levelek játszottak a széllel, majd leszállingoztak a földre. Az ősz akkor is, akár csak most, jelezte a közeledő telet. Az bizony nemcsak a szegényes jobbágyházak, keskeny vályogfalait, de a büszke úri kúriák és kastélyok vastag falait is lehűti. Még annál is jobban hűti le azt, akinek az erdő az otthona.

Egy ilyen zshiványunk Bajusz Pista volt, aki már korán reggel kézbe vette a baltát és nekiállt fát vágni. Rejtőzködés miatt különböző helyeken készítette a farakásokat, legyen miből tüzet raknia, és így átvészelnie a hideg napokat.

Azon a reggelen a Tahi feletti erdőségben az odavezető ösvényhez közel készítette a téli tüzelőre valót. Mikor az első fát ledöntötte, az nagy robajjal esett a földre. Ezt követően a zshivány megtörölte izzadt homlokát és megpihenni egy kicsit ráült a kidöntött fa törzsére. Hirtelen hangokat sodort feléje az őszi szellő. A közeli ösvényen két nő lépkedett. Hátukon a batyuval vidáman pletykáltak. Bajusz Pista felismerte őket az izbégi molnár felesége volt az a szolgálójával, Rózával.

- Jó reggelt! - üdvözölte Róza.

A büszke Molnárné köszönés helyett szemével leállította, és mint kutyájára nézett a zshiványra.

- Neked is kedves lányka, várjatok egy picit!

- Nem ér rá. Vágd a fát és ne tarts fel – mondta gorombán a Molnárné.

- Hiszen én csak egy kis szívességet kérek. Egy maréknyi csizmatalpba való szögre lenne szükségem. Itt van kettő garast adok – ez még több is – a segítségért. Nos, akkor hoztok?

- No, akkor ad ide! Elhozzuk, meghozzuk, he-he, igaz Rózka?

- Bolond ez a favágó! Egy marék szögért két garast. Miért ne hoznánk, ha másfél garasunk marad, - mondta magában a Molnárné, mikor eltávolodtak a favágótól.

- És ha nem is vesszük meg, mit szólsz hozzá Rózka? Hiszen nincsenek tanúi, hogy adott nekünk két garast. No, ki fogja azt neki tanúsítani? Itt még a fiskális sem segít rajta. Lépkedj, mert Vác még messze van.

- a favágó vágta a fát. Rakott a tűzre a fejében mászkáltak a gondolatok.

A szegénységre gondolt, az elátkozott életre, az úri korbács alatt meghalt szüleire és egyetlen hűgára. Akinek az uradalmi darabont korbácsától kellett meghalnia. Mindenre gondolt, ami belekényszerítette őt a zshivány életbe. Belemélyülve a munkába és gondolataiba észre

sem vette az idő múlását.

Gondolataiban Rózka hangja zavarta meg:

- Favágó, hol van?

- Ne ordítozz te szeleburdi! – szólt rá morcosan a Molnárné.

- Nos, Molnárné szerencsés volt útjuk? A szögeket megvette?

- Szögeket, milyen szögeket? Nézzük csak mit ki nem talál ez a kelekótya! – bújta ki a kérdés elől a Molnárné. Rózka állhatatos szíve nem tudta elviselni a hazugságot.

- Én megvettem magának a saját pénzemből, mert az úrnő le akarja tagadni a két garasát, miket nekünk adott, - mondta Rózka és nyújtotta a zacskót a szögekkel.

- Tehát így van ez? Neked Rózka köszönöm, és te, Molnárné vedd le a csizmádat! –parancsolta Bajusz Pista. Molnárné a félelemtől kifehéredett és húzta lefelé a kifényesített csizmákat. Letérdepelt könyörgött, hogy ne ártson neki.

A zsvány nem viselte el a kígyós szavakat és a meztelen talpába szurkálta a szögeket, melyeket Rózka átadott neki.

- Neked szögeket a talpadba, Rózkának egy erszény dukátot, hogy többet ne kelljen az urakat szolgálnia. Ilyen a zsvány igazságos törvénye.

Jól megjutalmazta a zsvány a Molnárnét és a szolgálóját. Még sokáig jutalmazott és büntetett. Büntette az úri dölyfösséget és igazságtalanságot. A szegényeknek viszont reményét adta a korbács és úr nélküli életnek.

Részlet a Pilisi legendárium c. 2016. megjelent könyvemből.
FR

NEM, de...

A németországi CDU-CSU koalíciója az SPD-vel. A CDU-CSU vállalta, hogy megállítja a migrációt. A közutakon ez megoldható a sorompóknál. De! A zöldhatáron csak azok nem mennek be, akik nem akarnak. Vagyis a CDU-CSU nem épít kerítést, viszont átadja a Moszkvát is elérő rakétákat az ukránoknak. Nem oldja meg a migrációt, de csinál a választóinak még nagyobb életveszélyt Moszkva irányából.

A még nagyobb elterelve a figyelmet a kisebbről. Mindig könnyebb új bajt szerezni, mint egy régit orvosolni. Végül már senkit nem érdekel semmi. Ezt nevezik összeomlásnak. Hitler nem bírt Nagy-Britanniával, a Dunkergue-i nagylelkűsége után,

ezért a Szovjetuniót is megtámadta.. Paradox módon az előző német kormány az SPD vezetése alatt még nem engedélyezte a rakéták átadását az oroszok ellen. Védőmellényekkel kezdődött Ukrajna németek általi támogatása, majd rohamsisakokkal folytatódott. Aztán már tankokkal is.

Így jutottak el a rakétákig. Az új német koalíció SPD – je ezt nem akadályozza már meg. De! A sorompók mellett ott mennek be a migránsok, ahol akarnak!

Losonci Miklós

BARKÁNYI ZOLTÁN - Gyümölcsöskert

(Nagyapám emlékére)

Látom alakját, mozdulatait, fülemben cseng a hangja. Mégis a szeme maradt meg leginkább emlékezetemben. Feltűnően nagy volt és szomorú. Szomorú akkor is, amikor mosolygott. Akkor is valamiféle szomorúságot árasztott. Az volt az érzésem, hogy bánkodik valami után, ami nagyon kedves és nagyon fontos volt számára.

- Gyere, elmegyünk a kertbe! – szólt hozzám akkor régen.

Lélekben ujjongtam. Hogy is ne ujjongtam volna! Mindig szívesen mentem vele hosszabb-rövidebb útjaira. Nemcsak a kertbe, hanem az erdőbe is fáért, hogy a nagymamának legyen mivel fűtenie a konyhai spartheltban, vagy utána nézni az erdei apróvadnak. A vadfogásban senki sem versenyezhetett vele, a faluban nem volt ember, aki olyan hurkot, csapdát tudott volna készíteni nyulak, vaddisznók, vagy akár őzikék elfogására.

Az erdőből igen gyakran tértünk haza - igaz, mindig a késő éjjeli órákban, - valamilyen elejtett vaddal a zsákban.

Voltak évek, leginkább azok az ötvenes évek, amikor más hús nem is jutott az asztalunkra.

- Nos, megyünk, vagy nem megyünk? – nézett rám mosolyogva.

Bólintottam. Tudtam, hogy ő sem menne szívesen egyedül a kertbe.

Lassan lépkedtünk a késő őszi délutánon. Az ég tiszta volt és kék, mint a tinta.

A lemenő nap ferde sugarai érezhetően melegítettek bennünket. Szélcsend volt, a fák és bokrok mozdulatlanul álltak, de tudtuk, éreztük, hogy kíváncsian figyelnek bennünket.

Szótlanul lépkedtünk. Időnként rám vetette tekintetét, hogy tartom-e vele a lépést.

A pataknál megállt.

Intett, hogy a vizet én ugorjam át elsőnek.

Innentől utunkat lerövidítettük, a kert felé egyenesen a lekaszált réten keresztül vettük az irányt.

Gyümölcsöskertünk mindig megbabonázta. Itt megváltozott az arckifejezése, gyönyörködött a fákban, tekintetével simogatta őket. Mintha

gyermekei lennének. Nem csoda, hiszen a feleségével, az én nagyanyámmal, ő ültette ki őket. Két sor szilva, egy sor alma és egy sor körte váltakozva cseresznye- és meggyfákkal. Összesen tizenhat gyümölcsfa.

Leült az első sor szélén, mindjárt az első almafa alá. Intett, hogy üljek melléje, s mutatta is, hova.

- Milyen gyönyörűek – szólt meghatottan. - Nézd, már megérték – emelte tekintetét a fa koronájára.

- Igen, már érettek – ismételt szavait. - Milyen szépek, pirosak.

- Igen, ezek borízú almák – mutatta a fát. - A legjobbak almás lepénybe. És milyen gazdag terméssel áldott meg bennünket a mindenható! - tette hozzá félhangosan, mintegy magának. - Ezeket a jövő héten leszedjük, de azok ott – lendítette a karját - még érhetnek, azok húsvéti rozsmaringok.

Felállt. Tekintete hol az egyik, holt a másik fán állapodott meg. A gazda szemével vizsgálta a bőséges terméstől kissé meghajlott ágakat, s nézése mintha arról árulkodott volna, hogy elégedett az egész világgal...

Ismét késői ősz van. De hol van már a kert és az, aki kiültette? Az almafák, szilvafák, körtefák meg más gyümölcsfák elárvultak, betegen senyednek.

Alattuk akácbokrok, cserjék, s a sorok között derékig érő gaz úz csúfot velem.

Évek, évtizedek szálltak el azóta, hogy a gondos kezekből kiesett a metszőolló, a fűrész. A beteg, sokfelé kidőlt fák panaszkodnak, hogy nincs már ember, aki ápolná és sebeiket gyógyítaná.

A halódó gyümölcsöskert szélén állok. Szemrehányóan néz rám valamennyi fa. A sápadt gyümölcs, mely kerek, szomorú szemét idézi, vádol.

Késő délután van.

Az égbolt tiszta, felhőtlen. Minden csendes, mozdulatlan, minden várja a nap lassú lemenetelét. Gyötör a lelkiismeret. Segítség nincsen...

(Szlovákból fordította Zsembery Teréz)

Jelen idő

Minden nyelvben létezik. Pedig az eleje már múlt a vége pedig még a jövő. A múlt megismerhető (néha), de a jövő kifürkészhetetlen. Különben mindenki milliárdos lenne kizárólag tőzsdézésből. A globális felmelegedés már és még realitás. Évente 2-3 méterrel csökken a Grönland jégsapkája, de még így is több ezer méter vastag, 4 km. a legvastagabb részen. Újra vastagodni fognak, mert a szén, kőolaj és földgáz készletek kettő milliárd év alatt halmozódtak fel, az élővilág megjelenésével, viszont pár száz év alatt mindent elégetünk. Egy mai ember annyi energiát használ naponta, mint az ókorban a fáraó. Az energia igény korlátlan. Az energiatartalékok csak évtizedekig elegendők. Ennek ellenére egyre több az autó és egyre nagyobb méretűek.

Szinte mindenki magányos, de minimum ötszemélyes autóval közlekedik. Száz lóerősökkel pedig a megengedett sebesség a közutakon húsz lóerősökkel is elérhető volt, és a külső sávban az autópályákon is maximum 110 km./óra sebességgel. Minden kerékpáros nemzet autós nemzet lett. Kína, India, az egész gazdag emberiség. Évtizedekig síeltem még a Pilisben is. 300 m. tengerszint felett is a Nagy – Villámon.

Idén télen az 1300 méter feletti Semmeringen januártól már nem volt hó, csak decemberben. A

januári Svédországi televíziós riportokban már a leghidegebb hónapban sem volt hó Stockholmban sem. Nálunk nincs már tavaszi belvíz és árvíz sem, mert nem volt hó idén még az Alpokban sem. Az energiahordozók elfogyása után, még ebben az évszázadban újra lesznek telek, hidegek és havak.

Idén az utolsó fagy április 8 – án volt. Régen a Medárd június 8 – tól negyven napig esőzéseket hozott. Mára a nyár is meghosszabbodott, ezért csúszott a Medárdos csapadékbőség június 8 elé.

Az egész május esős volt, de júniusban 8-a után negyven nap helyett csak 4 napra számítok. Az őszi búzának jót tett a májusi eső. A kukorica, napraforgó nyáron kiéghet. Az őshonos feketefenyő bírja a melegedést, még tőlünk délebbre is összefüggő erdőségeket akkor, de a lucfenyő telepítések területe drasztikusan csökken.

Az alföldi kocsányos tölgyeseket már az árvízmentesítés óta lecserélte a sokkal szárazságtűrőbb akác. Észak – Afrikában nyáron mindig is minden kiégett, de télen minden zöld volt és télen tudtak termelni nem nyáron. Most melegtűrő akácot tudunk csak telepíteni, de idővel visszaáll a klíma az alföldjeinken is. Hegyvidéken marad a tölgy.

Losonci Miklós

Levelezés

"Szlovák barátaink" magyar iskolaigazgatót zárának börtönbe, mert a Trianon-élmű "fasiszta" A dunaszerdahelyi Trianon-élmű miatt tett vádemelési javaslatot helyi értelmiségiek egy csoportja ellen a szlovák rendőrség – írja a Napunk nyomán a 24. Az Összetartozás Emlékműve - ez pedig "szlovák" barátaink szerint fasiszmus (fotó: N – Tomás Benedikovic) A cikk szerint az emlékművet 2020 novemberében emelte egy helyi civil csoport, a Kondé Miklós Polgári Társulás csapata. Az emlékművet a Csallóközi Múzeum mellett állították fel, és az

Összetartozás Emlékműve nevet adták neki. A szervezet elnöke Ibolya Olivér, aki 2024-ig a dunaszerdahelyi Kodály Zoltán Alapiskola igazgatója volt. A projekt megvalósítását és finanszírozását egy héttagú társaság vállalta magára, Ibolya mellett többek között egy másik volt iskolaigazgató és a városháza építési osztályának vezetője. A Kondé Miklós Polgári Társulás 2020

márciusában egy telket is kölcsönkapott 99 évre az önkormányzattól, ahol elhelyezhették az emlékművet. Azért állították 2020. november 12-én

az emlékművet, mert 1939-ben, a bécsi döntés után egy évvel ugyanezen a napon állítottak fel Dunaszerdahelyen egy hasonló emlékművet. Azt 1945-ben rombolta le a csehszlovák hadsereg. (Őket legalább nem kellett a barátainknak hazudnunk...) Patrik Dubovsky Dunaszerdahelyen élő szlovák történész, a Nemzeti Emlékezet Hivatala (ÚPN) munkatársa felemelte a szavát az emlékmű ellen, felvetve azt, hogy amennyiben az emlékmű az 1939-es eredeti másolata, az jelentheti a "fasiszta eszmék propagálását", tekintve, hogy az eredeti emlékmű a fasiszták által végrehajtott bécsi döntés következtében és az azzal való egyetértés jeleként épült. A rendőrség végül több mint négy évig nyomozott, majd idén januárban vádemelési

javaslatot tett az ügyészségen. Az országzászló-emlékművet a rendőrség szélsőséges jelképként kezeli, az állíttatóit pedig szélsőséges csoportként, ezért négytől nyolc évig terjedő szabadságvesztés szabható ki rájuk. Január végén Hájos Zoltán polgármestert hallgatta ki a rendőrség egy feljelentés nyomán, amiért két városi rendezvény nevében a Felvidék kifejezést használták. Hájos ellen a magyarellenes megnyilvánulásairól ismert Szlovák Értelmiségiek Társulása tett feljelentést, és a helyi szlovák közösség kiállt mellette. Korábban írtuk: Lukasenka meghívta Ficót Minszkbe, hogy Tisóék hősiek antifasiszta harcáról nosztalgiazzanak.

K. Imre

Ó, KEDVES IMRE!

Erre válaszom csak annyi, hogy mikor ingyen, és bérmentve megterveztem- megépíttettem Párkányban a Duna - parton Ludovit Sturnak a nagy szlovák irodalmárnak, Kossuth apánk képviselőtársának az akkori Velké Uhersko –Nagy Magyarország Pozsonyban székelő országgyűlésben emlékművét, már az alapozásnál leszórták trágáival.

Több degradáló felirattal: " A haluska nem étel, a tót nem ember" Ez a felirat volt még a legenyhébb sértésnek nevezhető, a büszke magyarországiaktól. Később egyértelműen kiderült, hogy Ostrigon-ból (Esztergom eredeti szlovák nyelvű elnevezése) való kevésbé nemes lelkű magyarok tették, és nem a Párkányban élő nemes lelkű magyar testvéreink,

mert azok nagyon is jól megvannak a közös hazában, ami a történelmi forrongások miatt Szlovákia lett. Ugyanúgy, nálunk, nevezzük csonka-Magyarországnak, itt sincs hátrányos helyzetben, egyik nemzetiségünk sem.

Ehhez csak annyit, hogy édesanyám Róza Szeifert német ajkú, édesapám Rudolf Franyo Szlovák, de mindkettőnek elődjei, évszázadokig visszamenőleg a történelmi Nagy Magyarországon éltek. Magyarországon is mindenki használhatja anyanyelvét, hiszen a nemzetiségeink, igen komoly állami támogatásban részesülnek, a tiszta magyarul a településekkel szemben. Tehát akkor, mi képezheti a nézeteltérés okát???

Igaz barátsággal, Rudolf

A kis csoda is csoda

Somoskőújfalu, 1924. február 15.

Az 1861-es születésű Dr. Krepuska Géza igazi késő tizenkilencedik századi figura volt, mintha Jókai valamelyik regényéből lépett volna elő. A nevét ugyan lehet Crepusculi-nak írni, ahogy néhány őse tette, azonban ő már nem olaszosított és nem latinósított, Krepuska volt, és pontum.

A tizenkilencedik század a végére és a huszadik elejére ennek a Besztercebányáról származó

famíliának a sarja szinte egyszerre képezte magát kiváló orvossá a bécsi egyetemen, és ugyanolyan kiváló üzletemberré Magyarországon. Hazatérve ő lett a magyar fülgyógyászat megalapítója; egyéni és olykor forradalmi módszerei, merész, de mégis felelősségtudatról tanúskodó operációi legendások voltak, és sok olyan embernek adták vissza a hallását, akikről a külföldi szaktekintélyek már lemondtak.

Üzletembernek ugyanolyan kiváló volt. Már több

virágzó gazdaságot összehozott, amikor a Felvidék kapujában, Nógrádban is vásárolt egy közel kétezer holdas birtokot, amit ugyanolyan sikerrel igazgatott, mint ahogy huszonhárom éven keresztül az orvosegyetem Szent Rókus Kórházába kihelyezett fülészeti tanszékét.

Alighanem az ilyen emberek vonzzák magukhoz a legjobban a csodákat. Hiszen a csoda – ráadásul több felvonásban – Krepuska doktor életébe is beköszöntött, és mindez akkor történt, amikor a magyar nemzet tényleg csak a csodában reménykedhetett. Közvetlenül a trianoni békeparancsot és országvesztést követő időkben jártunk. Éppen száz évvel ezelőtt.

Krepuska Géza ekkor már a hatvanas évei közepe felé járt, de változatlanul jellemző volt rá, hogy amibe belefog, azt imponáló következetességgel és hallatlan energiával viszi véghez. Tehetetlenül kellett végignéznie az ország feldarabolását, és azt, hogy nógrádi birtoka, Somoskőújfalú és Somoskő községekkel együtt, az újonnan létrehozott Csehszlovákiához került - márpedig ezen a birtokon bányászták azt a követ, amiből Budapesten az akkori útburkolatok óriási többsége készült. Próbált ugyan egyezkedni az új államhatalommal, de nem éppen a jóindulattal vagy a nagyvonalúsággal találkozott; ráadásul a valahonnan Csehországból odatelepített hivatalnokok hamar megéreztek a pénz szagát, és mindent elkövettek, hogy elorozzák Krepuskától a jogos tulajdonát.

Ekkor kezdődött a csoda első felvonása.

A Budapesten tartózkodó brit antant-bizottság egyik tagja, Charrey ezredes, gyógyíthatatlannak diagnosztizált fülbajával dr. Krepuska Gézához fordult. Krepuska alaposan megvizsgálta, és a kollégák addigi diagnózisaival merőben ellentétes következtetésre jutott: az ezredes bizony gyógyítható. Megoperálta, az operáció sikeresnek bizonyult, és az ezredes visszanyerte a hallását, sőt, a fájdalmak is elkerülték.

Több mint valószínű, hogy Krepuskának itt került újra előtérbe az a módszeressége és következetessége, ami híres és elismert orvosá tette. Meglátta a helyzet nyújtotta, soha vissza nem térő lehetőséget, és páciensének sűrűn megejtett látogatásai, vizsgálatai és utókezelései alkalmával egyre sikeresebben győzte meg az ezredest arról,

hogy ennek a két színmagyar falunak, az ő birtokával együtt, semmi keresni valója nincs Csehszlovákiában, annak Magyarországon a helye. Lehet, nem is kellett annyira erőlködni.

Páciense már elég régen tartózkodott Magyarországon ahhoz, hogy belássa azt, ami egyébként nem volt kétséges egyetlen normálisan gondolkodó ember számára sem: a Magyarország számára Trianonban megállapított határok bizony-bizony távolról sem teljes mértékben igazságosak...

A csoda második felvonása következett.

Az úgynevezett Millerand-kísérőlevélről már igen kevesen tudnak. Ez 1920. május 6-án kelt – tehát szinte közvetlenül a trianoni diktátum aláírása előtt – szerzője pedig Alexandre Millerand francia köztársasági elnök volt. Millerand e dokumentumot mintegy direktívának szánta a határkijelölő bizottságok számára, elvileg kötelező erővel. Ebből amúgy láthatjuk, hogy Trianon, aláírásának pillanatában is, mennyire „összecsapott” volt még: a helyszínen, a gyakorlatban, nagyon sok helyen szinte meg sem állapították még a határokat – világosan és többé-kevésbé egzakt módon csak az elcsatolni kívánt területeket, tájegységeket határozták meg, a részletek azonban legtöbbször ad hoc módon dőltek el. Mondhatnánk úgy is, hogy maga a rablás már szentesítést nyert – ám a felől, hogy hol és mikor kell azt abbahagyni, teljesen senki nem lehetett bizonyos. Maguk a határkijelölő bizottságok még 1923-ban is tevékenykedtek, ékes bizonyítékaul annak, hogy csak a területablás volt sürgős, annak adminisztratív szentesítése várhatott.

A Millerand-kísérőlevél többek között a következőket tartalmazta:

A szövetséges és társult hatalmak ... foglalkoztak azzal a lehetőséggel is, hogy az így kijelölt határ esetleg nem felel meg mindenhol pontosan a néprajzi vagy gazdasági követelményeknek. Lehetséges, hogy egy helyszíni vizsgálat bebizonyítja majd a békeszerződésben vett határok egyes pontokon való megváltoztatásának szükségességét.

Ebben az esetben a szövetséges és társult hatalmak hozzájárulnak ahhoz, hogy a szövetség tanácsa, ha a tekintetbe jövő felek egyike azt kívánta, felajánlhassa jó szolgálatait az eredeti határok békés úton való kiigazítására ... azokon a

helyeken, ahol egy határbizottság valamely változtatást kívánatosnak tartott.

Ha jobban megnézzük, és tartalmi szempontból is elemezzük kissé a szöveget, hamar szemünkbe ötlík, hogy a diplomácia történetének egyik legképmutatóbb és legcinikusabb dokumentumával van dolgunk – bár példa lehetne ez arra is, amikor valaki a háborgó lelkiismeretét jobb híján éppen a képmutatással és a cinizmussal akarja csillapítani. Tény, hogy a Millerand-kísérőlevél kötelező direktivaként való értelmezése alapján a szövetséges és társult hatalmak tanácsa (amire a dokumentum hivatkozik) nem, hogy utasítást, de még ajánlást sem adott soha. A magyarok viszont afféle utolsó szalmaszálként értelmezték Millerand sorait, és rendre meg is próbáltak belekapaszkodni: a korabeli feljegyzések és jegyzőkönyvek szerint több száz esetben. És hány esetben voltak hajlandók alkalmazni a Millerand-levél ajánlásait a győztesek?

Egyetlen egyszer sem.

Egészen Krepuska doktor színre lépéséig.

Térjünk hát vissza a csoda második felvonásaként Krepuskához és a két boldogtalan nógrádi faluhoz, mert a derék doktor éppen a Millerand-levélre hivatkozva indította el kezdetben teljesen reménytelennek látszó küzdelmét két színmagyar falu visszaszerzésére. Bár, hogy teljesen magányos volt-e küzdelmében, abban – főleg szervezőkészsége és céltudatossága ismeretében – távolról sem lehetünk biztosak.

Nyilván a háttérben, némi segítséget is felajánlva, ott állt az időközben a zenét és a madárdalt ismét élvezni tudó Charrey ezredes, és talán a brit és a különböző antant-missziókból még mások is. A kötelességteljesítés és a lelkiismeret szavának meghallása – különösen ilyen nyilvánvaló szituációban – nem zárja ki egymást minden esetben.

Tény, hogy egy szép napon, csodák-csodája, antant-bizottság szállt ki a helyszínre. Nyugodtan nevezhetjük csodának, mert ezeket a bizottságokat még mozdítani is csodaszámba ment, pláne, még arra is rávenni, hogy számunkra kedvező döntést hozzanak. Márpedig Krepuska doktor szinte minden eszközt bevetett a kedvező döntés érdekében. Az antant-bizottság tagjai napokig élvezhették a vendégszeretetét, főleg pedig Krepuska finom borait. Azonban nem csak

személyes befolyását vetette latba, és nem csak hálás betege jóindulatát használta ki, hanem remek helyzetfelismerő-képességről is bizonyoságot tett, amikor felszólította az antant-bizottság tagjait: próbáljanak a falusiakhoz szlovák nyelven szólni.

Megtették. Senki nem értette.

Bizony, ez a két falut (és még mennyi falut és várost!) is úgy szakították el Magyarországtól, hogy egyetlen idegen ajkú lakosa sem volt.

A csoda harmadik, utolsó fejezeteként is értelmezhetjük azt, ami ez után következett – és ez volt talán leginkább mesébe illő. Hiszen a dr. Krepuska Géza és Liptay B. Jenő, a Rimamurányi Vasmű Rt. igazgatója, valamint Auer Pál jogi szakértő által benyújtott határkiigazítási kérelmet teljes mértékben támogatta az illetékes antant-bizottság, és az így, a bizottság kedvező ajánlásával került a Népszövetség elé.

Ott pedig (ezt akár a csoda negyedik felvonásának is vehetnénk) végre, egyetlen egyszer, nem a kárunkra döntöttek. A Népszövetségi Tanács 24. ülészakának egyik határozataként 1924. február 15-én, az átadás-átvételi jegyzőkönyv délután 16.30-kor történt aláírása után Somoskő és Somoskőújfalut visszakerült Magyarországhoz.

Éppen egy évszázada.

A mindig igen megbízható krónikásnak bizonyuló – ezúttal római katolikus – egyház mindenkori somoskőújfalui papjai által vezetett Historia domus parochiae Somoskőújfalut nevet viselő évkönyv rengeteg részletet rögzít az összeomlás, a forradalmak és a trianoni országvesztés szomorú idejéből is. Ha az impériumváltás idejéből való bejegyzéseket nézzük, tulajdonképpen semmi újat nem látunk a többi országrész különböző területrablóihoz képest az újonnan berendezkedő csehszlovák államhatalomtól sem: a nemzeti ünnepekről való megemlékezések betiltása, a nemzeti jelképek használatának szigorú büntetése mellett a magyar helységnévtáblák és a magyar feliratok leverése ugyanúgy mindennapi traumája volt ott egykori honfitársainknak, mint a többi elszakított területen. Ezekhez képest újdonságot talán az jelentett, hogy elrendelték: a falu papjának minden év október 28-án kötelessége ünnepi istentiszteletet tartani a „Csehszlovák szabadság napján” (??) a katolikus templomban.

Ami azonban ugyanolyan jellemző, mint amilyen fájdalmas, az a Csehszlovákiában töltött utolsó nap

krónikája. A parókia évkönyve szerint:

Február 15-én volt a hivatalos visszacsatolása Somoskőújfalunak és Somoskő községnek Magyarországra. Ma reggel fel volt lobogózva az egész falu, de a cseh megbízott átadó kijelentette, hogy a község még csehszlovák terület, ezért addig át nem adja a községet, amíg a magyar zászlót le nem szedik, és így le kellett szedni a magyar zászlókat, csak azután adta át a falut a magyar megbízottnak.

Az első, újra az anyaországban töltött percek is meg tudták keseríteni, és öröm talán így már nem is lehetett olyan felhőtlen. Mert Magyarországra és a magyarokba még utoljára is belerúgott – mert belerúghatott – egy kérészetű tákolmány-államocskák képviselője...

A jóindulat persze már nem terjedt ki a festői Somoskői-várra, ami az anyaországtól azóta is elszakítottan áll a falu szélén. Állítólag még a Kádár-rendszer idején is történtek kísérletek a – persze területcserével történő – határkiigazításra, hogy megszüntessék ezt az abszurd helyzetet, és Somoskő vára visszakerülhessen oda, ahová magától értetődően tartozik. Bár gondoljunk csak bele: ha akár egy talpalatnyi elszakított magyar földre is területkiigazítást kezdeményeznénk a fennálló helyzet abszurditására hivatkozva, vajon hol lenne annak vége, vajon mekkora lavinát indítana az el?!

A Trianonnal létrejött új – és azóta még újabb – állam számára azonban stratégiai jelentőséggel bírt még ez a romvár is. A régiek tudták, mit hová kell építeni, márpedig Somoskő vára még most is uralja a környéket, és ma is remek tűzvezetési pontként használható.

Ennyit szomszédjaink jóindulatáról.

Dr. Krepuska Géza nevét utca és fasor őrzi Budapesten, Somoskőújfaluban pedig róla nevezték el a község iskoláját, és egy hatalmas kövön levő plakettje is emlékeztet rá, szinte karnyújtásnyira Somoskő várától. Őt legalább nem felejtették el teljesen, és nem feledték el azt a csodát sem, ami talán nem is annyira csoda volt, hanem egy céltudatos és következetes magyar ember évekig tartó és sokszor reménytelennek látszó munkájának sikere, aminek eredményeképp a sok-sok tízezer elrabolt négyzetkilométerből visszakerült Magyarországhoz legalább ennek a két falunak a tizenöt négyzetkilométere. Mert dr. Krepuska Géza bebizonyította, hogy a hazáért küzdeni soha nem késő és soha nem hiábavaló.

Ha ezt az egyszerű igazságot 1918-19-ben uralomra kerülők is megértették volna, mennyire másképp alakul a sorsunk!

A cikk a szerző Parancs nélkül is című könyve alapján íródott.

Copyright: Dr. Csere Péter

ELŐDEINK HUMORÁBÓL

NESZE EZT A TÓT ADTA!

Megtörtént eset, 1947 – ben történt a kitelepítés, ami lakosságcserének néven ismeretes. Ugyanakkor ténykérdés, hogy községünkben és szlovák lakta településekről erőszakkal senkit nem telepítettek ki.

Inkább agitációs propagandát terjesztettek. Például Visegrádra hívták össze a környék szlovák ajkú lakosait, ahol azt hangoztatták, hogy nem lesz lehetőségük nyelvük használatára hivatalokban, tanintézményekben, templomokban, bíróságokon stb. (amire, addig sem igazán volt).

Ezt sokan szó szerint vették.

Ugyanakkor, a régebbi békeidőkben sokan jártak

dolgozni, terményt vásárolni a felvidéken dúsan termő földeken gazdálkodó családokhoz. A falunkba is érkeztek az agitátorok, akik szidták a szlovákságot és azt hangoztatták, hogy a kitelepülő családok kint a szlovák földön éhen fognak pusztulni. A régiek elbeszélése szerint még becsmérlőbb szavakat is mondtak a szlovákságra. Egyik alkalommal a szónok már annyira belendült az ócsárlásba, hogy szavai szerint a hálátlan magyarországi drótos tótok jólétüket a magyaroknak köszönhetik. – No, ez lett a veszte.

A kőbányászati munkától megizmosodott testű középkorú János, fatalpú lábbelijét levéve felugrott a pódiumra és – nesze ezt a tót adta szavakkal jól fejbe vágta az agitátort.

TRIANON

Történelmi háttér

TRIANON 1920. június 4-én írták alá a versailles-i Nagy-Trianon palotában azt a békediktátumot, mely területe kétharmadával megcsonkította a történelmi Magyarországot. A trianoni békeszerződés a versailles-i békerendszer részeként született meg, melyet, a világháború lezárását követően egy másfél éves konferencia készített elő. A magyar politikai vezetés – 1919 márciusáig a Károlyi kormány – kezdetben

optimizmussal tekintett a tárgyalásokra, de miután onnan csak további területek kiürítését követelő jegyzékeket – pl. az 1919. márciusi Vix-jegyzéket – kapott, végül belebukott ebbe a reménybe. A Kun Béla

vezetésével hatalomra kerülő kommunisták nem voltak szalonképes erő az antant számára, bár Clemenceau a tanácsköztársaság csapatainak visszavonása érdekében megvillantotta előttük a részvétel lehetőségét. A gróf Apponyi Albert által vezetett magyar delegáció hosszas munka után, Teleki Pál „vörös térképével”, etnikai, néprajzi, történelmi munkák és érvek tucatjával érkezett meg 1920 januárjában Párizsba – mindhiába. A magyar küldöttséget a tárgyalások ideje alatt házi őrizetben tartották, szót pedig csak 1920. január 16-án, a béketervezet véglegesítése után adtak

Apponyi Albert vezérszónoknak. Erre az aktusra végül 1920. június 4-én, a Nagy-Trianon palotában került sor, ahol két teljesen súlytalan politikus, Benárd Ágoston és Drasche-Lázár Alfréd írta alá a trianoni békediktátumot, ezzel szentesítették a

történelmi Magyarország szétszakítását. A trianoni béke pontjai ismertek: Magyarország elveszítette területének és lakosságának mintegy kétharmadát, ennek megfelelően 320 ezer négyzetkilométer területű, húszmilliós középhatalomból 90 ezer négyzetkilométeres, hétmillió lakost számláló kisállammá vált. Románia megszerezte a Partiumot és Erdélyt, a délszláv állam a Délvidéket, Csehszlovákia pedig 102 a Felvidéket és Kárpátalját. A béke minden más szempontból is

gúzsba kötötte az országot, miután a háború egyik felelőseként tetemes jóvátételt szabott ki Magyarországra, hadseregét 35 000 főben határozta meg, és számos egyéb gazdasági és katonai kérdés kapcsán sértette a vesztes állam

szuverenitását. A trianoni békéről tehát mindezek alapján elmondható, hogy erőszakos diktátum volt, melyet egyoldalúan kényszerítették Magyarországra, és amely végül megtagadta mindazon elveket, melyek nevében megszületett. Annak ellenére, hogy a területüket gyarapító országok célja hivatalosan a nemzeti önrendelkezés megvalósítása, önálló nemzetállamok létrehozása volt, a békekonferencián valójában az a cél vezérelte őket, hogy Magyarország területéből minél nagyobb részt szerezhessenek meg. – Magyarország a revízió útjára lépett, a megalakuló kisantant pedig a megszerzett területek görcsös védelmére rendezkedett be – melyek mentén Közép - Európa később egy újabb világháborúba sodródott.

FR

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlázsló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015